

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:

Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi si Dumineca.

Prețulu abonamentului:

pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:

la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.

Anunciurile:

un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 29.

Joi, 22 10 Aprile

1880.

Brasiovu 21/9 Aprile.

Amu aratatu la mai multe ocațiuni, că între partidele maghiare aceea a stangei extreme cumu se mai numesce, a „independentiei“ face cele mai mari progresse, devenindu din ce în ce mai populara la Maghiari. Pēna candu Madarász mai poteau sperá, că oper'a de impacare a lorului lor intieptu Deák le va prepará unu stralucitu si fara grigia, pe cātu timpu jocalu suprematiei nationale inauguratu la 1867 si slabitune guvernoloru austriace din prim'a peria dualistica le oferiea ocaziunea placuta de a satisfac pasiunei loru mascate, facēdu politica mare si exerciēdu o influentia dominatōria asupra intregi monarchie, candu in fine situatiunea financiaria a statului le mai iertá celoru dela guvern, de a asande inaintea ochiloru poporatiunei deficitulu in spaimantatoriu, ce crescea in proportiune cu poft'a loru de a domni: pēna atunci actiele partidei „independentiei“ eran fōrte scádiute, matadorii stangei extreme Helfy, Simonyi, Madarász provocau in camera numai „illaritate“ cu discursurile lor si scrisorile, ce soseau dela marele espatriatu din Barracome, escitau numai „semtiulu de compățimire“ alu intieptiloru din nou'a era.

Astadi dupa doispreiece ani situatiunea independentiloru maghiari s'a schimbatu cu deseverēre in favorulu loru. Relele rezultate ale politicei guvernoloru dualiste dela 1867 incōce au facutu, omeni, că Helfy, Simonyi, Madarász s. a. se vinu datatori de tonu in Ungari'a si cá memoria betranului exdictatoru Kossuth se se cetēscu numai cu mare pietate ci si cu aviditate. Maghiarulu nu possede natur'a pacienta o Romanului, elu se desvėtia iute de a mai sperá, unde dá de grutati insemnate si se inchina mai multu succesului. De aci vine, că este mai espusu de a cadē dintr'unu extremu in altulu si de a adorá eara astadi, ceea ce a respinsu inca eri.

Abstragēdu inse dela tōte aceste, este de apanu a sci, că in momentul de faciá numai o parte domnesce intre poporulu maghiaru din aceste tieri, că: tōte mergu reu, spre a intielegē pe depianu, că partid'a cea mai nemultiamita dintre cele maghiare trebue se cástige sub aste impregiurari si cei mai multi aderenti. Si pare că, consicii de successele ce le dobēndescu dilnicu, „independentii“ se silescu a dá din ce in ce totu mai mari probe de nemultiamirea loru.

Unu exemplu bătătoriu la ochi despre modulu, cumu nutrescu opozitionalii extremi maghiari nemultiamirea intre poporu, ne dá unu articulu alu diariului „Egyertértés“ de Dumineca. Acestu articulu pōrta titlulu: „Unde e regele maghiaru? Matadorii stangei extreme se plangu, că guvernulu nu consiliēza bine pe rege, căci la dincontra nu s'ar' poté intemplá, că regele se petrēca cea mai mare parte a anului in Vien'a si cá la tōte ocaziunile solemnele, cumu a fostu serbarea nuntii de argintu a Majestatoru Loru, Budapest'a se remana inapoiata si se aflē numai din diuarie despre festivitatile stralucite, ce s'au petrecutu in Vien'a. Legea — scrie „Egyertértés“ — pe care a pusu parlamentu regele, dispune, că regele maghiaru se siēda aci a casa, si acēst'a lege nu se observa.“

Intristarea matadoriloru dela „Egyertértés“ este si de aceea atātu de mare, fiindu-cá au intielesu, că si festivitatile cununii principelui mostenitoriu se voru petrece in Vien'a, ba inca mai multu, esclama „Egyertértés“: „nici mostenitoriu corōnei ungare nu i se concede se siēda in Ungari'a, in capital'a tieri nōstre, ci in locu de a veni la noi, se duce la Prag'a intre Cechi. Si Prag'a infloresce, numai Budapest'a se vestediesce!“

Asia suspina diariulu independentiloru, elu o face cu scopu, scie, că unu asemenea limbagiu face intōdēuna o adēnca impresiune asupra cetitoriloru

sei; despre causele, cari nu érta regelui de a stá totu in Ungari'a si cari ilu silescu de a se mai interessá si de Prag'a, domni Helfy, Simonyi s. a. nu voiescu se scie nimicu, ei nu recunosc dualismulu, tindu la independenti'a absoluta si de aceea nu se sfiescu a intrebá in fruntea organului lor: Unde este regele maghiaru?

Espectoratiunile de feliulu acest'a ale foiloru Kossuthiane ilustrēza destulu de viu situatiunea interiora la poporulu maghiaru si spiritulu, care se latiesce din ce in ce mai multu in masse.

Cronic'a evenimenteloru politice.

In Ungari'a guvernulu d-lui Tiszza Calman se afla in plina dislocare. D-lu Pechy s'a dusu. D-sa a nemerit'o bine, deórace greulu postu de ministru alu comunicatiuniloru l'a schimbatu cu acel'a mai comod si nu mai pucinu lucrativu alu unui presiedinte de camera. D-lu Tiszza in urm'a acestei retrageri, voindu sa ocupe acestu ministriu cu o persóna mai capabile de cumu a fostu d-lu Pechy, se dice, că s'a adresatu la mai multe persóne, ce nu facu parte din cēt'a mameluciloru sei, pentru a primí seductoriulu portofoliu, dér' pretutindeni a capetatu corfa. Impossibilitatea de a poté afla in marea s'a maioritare unu ministru de comunicatiuni capabilu, deórace se scie, ca acēst'a e bogata numai in mediocritati, a delaturat'o intr'unu modu destulu de ingeniosu, iusarcinandu cu interimulu acestui ministriu pre d-lu Sapary ministrulu de finantie, se vede, că finantie Ungariei aflandu-se in o stare brilianta, ei lasa regazu de ajunsu d-lui ministru sa se ocupe si cu comunicatiunile.

Camera ungara a priimitu proiectele de lege referitōrie la reconstruatiunea Segedinului si la regularea Tissei. Afara de darurile de milioane, ce le face statulu orasiului Segedinu, mai este demnu de insemnatu imprumutulu de 44 de miliōne amortisabilu in timpu de 50 de ani prin anuitati de 3,400,000 de fl., ce l'u ia statulu asuprasi. Din acēst'a suma 25 de miliōne sunt ase da societatoru pentru regularea Tissei, ér' 15 miliōne comunei Segedinu si particulariloru sub titulu de imprumutu pentru a-si reconstrui casele. Va se dica Segedinulu a devenitu acumu pre langa Pesta alu doilea orasiu, care se rezidesce si infrumsetiēza pre socotēl'a statului, adeca a contribuabililoru. La tōte acestea n'amu avē nimicu de observatu, deca cumva amu vedē, că statulu ofere asemenea inlesniri si altoru tinenturi, totu astfelu cercate de flagelulu inundatiunei. In lun'a lui Decembre sute de familii au remasu fara adpostu tocmai in mediulocu unei terribile erni. Intinsule-a óre statulu mana de ajutoriu? . . . Cu durere constatamu inca odata, că in statulu ungaru esista doue ponduri si doue mesuri!

Cris'a ministeriale din Vien'a pēna acumu n'a luat inca o forma positiva. D-lu Taaffe a fostu primitu in audienti'a de M. S'a imperatulu in 14 Aprile; se spune inse cu sigurantia, că cu acēsta ocaziune nu si-a datu demisiunea. Pentru a-se luá o decisiune in acēst'a privintia este necesaria tineria unui consiliu de ministri. Pentru acestu scopu ministrulu de resbellu, care absentēza din Vien'a, a fostu rechematu prin telegrafu; la 14 Aprile inse nu sosise inca in Vien'a. Tineria acestui consiliu va fi fostu de securu amenata si din caus'a bólei d-lui Stremayr. Pēna astadi atāt'a este securu, că d-lu Taaffe considera votulu din 13 Aprile alu camerei că fōrte seriusu. D-s'a s'a esprimatú cātra unulu din cei d'antai corifei ai dreptei, că este decisu a primí tōte consecintiele parlamentari ale acestui votu; adeca: séu se demissioneze, séu — ceea-ce este mai probabilu — se dissolve actualulu parlamentu. La nici o intemplanse inse nu va luá o decisiune mai inainte de

votarea budgetelor. Relatiunile intre d-lu Taaffe si clericali impatienti au devenitu cam acute. In adeveru este fōrte greu, că cineva se stē intre dóne scaune. Comitetele nu credemu se-si pōta realisá teori'a s'a politica: a guverná ad. fara se fia obligatu a-se radimá pe nici un'a din partidele din afara de parlamentu.

Este mai multu că securu, că la casu de a-se dissolvá parlamentulu voru esi din ministriu d-nii Stremeyr, Horst si Korb, astfelu, că comitetele Taaffe va poté formá noulu ministriu din elemente, in giurulu carora se se pōta creá o majoritate, cu care se se pōta guverná. Acēst'a va fi poté ultim'a incercare a d-lui comite, dupa care va urmá fōrte probabilu contele Hohenwart.

In Françi'a astadi, candu parlamentulu se afla in vacantiá, singurulu evenimentu alu dilei, care passionēza opiniunea publica, este atitudinea clerului inaltu, faci'a de decretelē din Marte contra congregatiuniloru neautorizate. Este cunoscuta in generalu vehementi'a, cu care este dedatu partidulu clericalu a combate pe adversarii sei in tōte timpurile si in tōte tierile. Modulu, cumu decurge lupt'a intre acestu partidulu si intre guvernulu in Françi'a este o dovēda palpabile, că ultramontani tocmai, candu voru se arete forti'a parghiiloru, de cari dispunu pentru a produce in opiniunea publica o miscare favorabile loru, atunci si dau pre faciá marea slabitune, de care se speria in prim'a lini'a ei insisi. In adeveru Iesuitii, in momentul, candu ii lovira amintitele decrete, afectara o incredere candida, se nu dicemu, esagerata in efectele inevitabile ale influentiei, ce credeau a-o possede asupra masseloru populiunei. Pentru a face se se produca aceste efecte, ei urmara o metoda dinainte bine chibzuita. Astfelu anuntiau urbi et orbi, că cele d'antai fructe ale acesteia aveau sa-se manifesteze in adunariile consiliiloru departamentali (congregatiunile comitatense la noi). Ce e dreptu in câteva din aceste adunari nu lipsira a-se radica voci in favōrea institutiuniloru congreganiste; efectulu loru inse asupra opiniunei publice a fostu asia de neinsemnatu, incātu se poté dice, că cu agitatiunea, ce s'a creditu a-se poté inscená cu ocaziunea acestoru adunari, s'a ajunsu unu adeveratu fiasco.

Acumu intrá in lupta clerulu inaltu. Toti episcopii si mitropolitii din tiēra adresara guvernulu proteste contra decretelor din 29 Martiu. Campani'a o incepura episcopii din provincia pentru a-o finí arhiepiscopulu Parisului. Tem'a principale a acestoru proteste e aceea, că ele ataca biseric'a si religiunea catolica, cu tōte, că atātu guvernulu, cātu si parlamentulu au declarat de atatea ori, că decretelē nu sunt de locu indreptate contra biserice si a religiunei, de vreme ce esistenti'a cinurilor monacale nu constitue nici decātu o dogma in biseric'a catolica. Ele nu obvinu de locu in concordatulu, ce se afla inca in vigóre si care este singurulu actu, ce regulēza referintiele intre statulu si biseric'a. Nepasarea, cu care sunt privite aceste proteste chiaru de cātra acelea straturi ale societatii, pentru care paru a fi calculate, probēza, că ele nu voru fi in stare a paralísá atingerea scopuriloru, la care tinde guvernulu republicanu. O singura licōre de sperantia mai remane congregatiuniloru si adeca aceea, de a-se adressá la tribunale. Nu este nici o indoieła, că acestea dechiarandu-se incompetente nu se voru poté obtiené nici pe acēst'a cale rezultate mai multiamitōrie. Ce se atinge, de protestulu ce se dice, că l'ar' fi adresatu guvernului insusi papa Leo XIII, scirile sunt fōrte contradictorii. Diurnalulu oficiosu „Le Temps“ assigura, că d. de Freycinet n'a primitu pēna acumu nici unu asemenea protestu. Deca acēst'a ar' exista in fapta, atunci ar' poté prea usioru contribui, că agitatiunea se devina si mai mare.

Urmările acestei stări de lucruri ar' poté creá guvernului grautati serióse nmai in casuluacel'a, candu tóte partidele monarchiste ar' face cauza comuna cu congregatiunile. Acést'a este inse imposibilu, de vreme ce fiacare din ele are aspiratiuni cu totul deosebite de ale celorualte. Departe de a puté stabili o uniune strinsa între sine, ele au desbinarea chiaru in propriulu loru sinu. Astfeliu vedemu partidulu bonapartistu, celu mai numerosu, dupa celu republicanu, desbinatu in mai multe fractiuni. Acést'a desbinare a fostu consacrata definitivu prin epistol'a-manifestu a principelui Napoleonu, prin care a aprobatu procedur'a guvernului fačia de congregatiuni.

Din acésta stare de lucruri guvernulu republicanu nu póte decâtu se traga folosu. Cu catu dusimanií sei interni voru fi mai desbinati, cu atatu va puté elu urmarí mai siguru atingerea scopuriloru, ce le are in vedere: jo buna administratiune politica si financiaria si introducerea tuturor reformelor cerute de spiritulu timpului.

Spania, Portugalia si Romania.

D. Alesandru Plagino, insocitu de d-lu maioru-adjutantu, Barcanescu, a fostu insarcinatu a merge la Madrid si Lisbona, spre a notifica guverneloru Spaniei si Portugaliei independenti'a Romaniei, si a remite M. L. Alphonse XII si Ludovicu, marele cordonu alu ordinului Stéu'a Romaniei si scrisori ale M. S. R. Domnului Carolu I.

La 10 Martiu, misiunea romana a ajunsu in capital'a Spaniei. In acea di d. Plagino, prevenindu pe d. ministru alu afaceriloru straine de sosirca s'a si de misiunea ce avea se indeplinésca, a primitu visit'a dlui Zarko del Valle, primu-introducétoru alu ambasadoriloru, care a venitu se'i ureze buna-venire, si a fostu primitu de d. Canovas, ministru de externe alu M. S. regelui Alphonse. Audienti'a regala, fiindu fixata la 13 Martiu, d. Zarko del Valle, primu-introducétoru alu ambasadoriloru, a condusu misiunea romana in doué trasuri ale Curtiei, escortate de unu ecuyer regescu si de mai multi picheri calari. Ajnsu la palatul regaln, d. tramisu estra-ordinariu alu Romaniei a fostu primitu, fora intardiere de M. S'a, care erá in mare tienuta purtandu colanulu ordinului „Toison d'Or“ si cordonulu ordinului „St. Ferdinand“ si radimandu-se pe bastonulu traditiunalu. D. A. Plagino a facutu M. Sale notifiatiunea oficiala a independentií Romaniei si i-a remisu scrisórea A. S. R. Domnului, impreuna cu marele cordonu alu ordinului „Stéu'a Romaniei.“

M. S. regele multiam), in termeni caldurosi, facédu viui urari pentru prosperitatea natiunei romane si a Augustiloru sei Suverani. In urma M. S'a a binevoitu a convorbi cátu-va timpu cu d. A. Plagino, insarcinandu'lu se aréte simpatiele Séle M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómna Romaniei.

M. S'a a binevoitu asemenea se céra d-lui maioru-adjutantu, Barcanescu, deslusiri asupra organizatiunei armatei romane, si vorbindu'i, asemenea de ultimulu resbelu. In urma M. S'a conduse Ea Insasi misiunea romana in apartamentele M. S. reginei, care areta tramisulu romanu, cea mai deplina buna-vointia, si exprimá simtiemintele Séle de afectiune pentru M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómna. In aceeasi di, misiunea s'a presintatu A. S. principesei Asturielor. Recondusi cu aceiasi ceremonialu, dnii A. Plagino si d. Barcanescu s'au prezentatu indata apoi la d. presiedinte alu consiliului, caruia i remisé o scrisórea a d-lui ministru alu afaceriloru straine alu Romaniei, impreuna cu insemnele de mare cruce a ordinului Stéu'a Romaniei. La 18, d. tramisu estra-ordinariu a obtinutu, de la M. M. L. L. regele si regina, audienti'a de concediu. D. Canovas a insciintiatu pe d. A. Plagino, cá, in curéndu, M. S. regele va tramite in Bucuresci o misiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu Carolu I, cá unu respunsu la misiunea romana, pe langa M. S'a. La 22 Martiu, misiunea romana a sositu la Lisabona. Audienti'a inse de primire nu a potutu avea locu de cátu la 30 Martiu, din cauza cá incepuse septeman'a cea mare a Pascloru catolice, in timpulu careia tóte audientiele si solemnitatile suntu suspendate la Curte. La 30 Martiu, a doua-di de Pasci misiunea romana a avutu onórea se fia primita de M. M. L. L. Regele si Regina Portugaliei la resiedinti'a regale de la Ajuda, fiindu facia d. ministru-presiedinte alu consiliului, ministru de externe, presiedinte Senatulu si demnitarii Curtiei. Regele purtá uniforma de mare-admiralulu cu cordonulu combinatu alu celoru trei mari ordine ale Regatulu. D. tramisu estra-ordinariu romanu s'a adresatu cátre M. S. Regele Portugaliei, in aceiasi termení cá si cátre M. S. Regele Spaniei.

M. S'a i respunsé aretandu-i sentimentele séle de afectiune cátre A. S. R. Domnulu Carolu I, si facédu urari pentru prosperitatea natiunei romane. In urma, M. M. L. L. Regele si Regina, convorbindu cu d. Plagino, se grabira se cerceteze despre M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómna Romaniloru, manifestandu o profunda simpatia pentru M. M. L. L. Regale, interesulu sustenutu, cu care au urmatu fazele prin cari a trecutú Romania si admiratiunea ce le inspira eroismulu soldatulu romanu. In aceeasi di, la 2 óre, misiunea fu primita in audienti'a de M. S. Don Ferdinandu parintele M. S. Regele Ludovicu. M. S. Don Ferdinandu a facutu misiunei romane o primire in specialu bine-voitória, laudandu cu multa caldura pe A. A. L. L. Regale si reamintindu cu placere timpulu, pe care M. S. R. Domnulu l'a petrecutu in Portugalia. In aceeasi di misiunea romana fu primita de A. S. R. Infantele Don August. Visit'a la d. presiedinte dinte alu consiliului, ministru de externe, d. Braamcamp, in urma instantieloru sale, fu facuta a douadi, la 31 Martiu. D. Plagino remisé d-lui Braamcamp insemnele de mare cruce a le ordinului Steau'a Romaniei si o scrisórea a dlui ministru de externe alu Romaniei. La 3 Aprile, d. Al. Plagino primí insemnele ordinului „Christului“ classa I si d. Barcanescu insemnele aceluasi ordinu classa II, cari le fusese conferite de M. S. Regele. Aceste decoratiuni erau insocite de o scrisórea fórte magulitóra a d-lui presiedinte alu consiliului, ministru de externe. La 31 Martiu, d. primu secretaru alu legatiunei spaniole din Lisbona a remisu misiunei romane, din partea guvernului seu, insemnele ordinului „Isabela-catolica“, classa I si a II-a. La 4 Aprile, s'a datu unu prandiu la Curtea din Lisabona, in onórea misiunei romane. M. S. Regele si presiedinte alu consiliului nu purtau de cátu decoratiunea romana. D. tramisu estra-ordinariu alu Romaniei a avutu loculu de onóre la drépta M. S. Reginei, care a bine-voitu a convorbi cu d. tramisu estra-ordinariu asupra Romaniei. Informandu-se de M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómna Romaniei, intr'unu modu fórte afectuos. La finele prandiului, dupa ce s'au radiecatu serviciurile dupa masa, s'a adusu unu singuru paharu plinu inaintea Reginei, care, intorcéndu-se cátre d. tramisu estra-ordinariu alu Romaniei, a radiecatu unu toastu in sanatatea M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómna, facédu urari caldurose pentru prosperitatea Romaniei. La 5 Aprile avu locu audienti'a de concediu, in care M. S. Regale nu incetá de a si exprima viu'a afectiune ce pórtá M. S. R. Domnulu Carolu I. D. Braamcamp, presiedinte alu consiliului de ministri si ministru de externe, a comunicatu dlui tramisu estra-ordinariu romanu scirea, cá M. S. Regale, spre a respunde la misiunea romana, va tramite, in curendu, la rendulu Séu, o misiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu Romaniei. D. Vicomte de Valmore Pair alu Regatulu, ministru plenipotentiaru si tramisu estra-ordinariu alu Portugaliei, este desemnatu, cá se implinésca acést'a misiune.

(dupa Monitoru.)

Societatea de cultura macedo-romana.

Proces-Verbal Nr. 1.

(Fine.)

Domnili a mei; ca membru la comitetulu provisoriu ve spunu susu si desclisu ideile amele, cari credu, cá va se face se taca intriga straina. Societatea, ce vremu se facem nu este opera a nici unei parti: conlucrarea de la facerea liei a acelor cama insemnati barbati politici di tute partidele si di tute clasele societatiei va se spuna cama bine de mine, cá nici una intriga, nici una calomnia, nici una piedeca nu va se póta se o tina de la desvoltarea liei si de la lucrările aliei generóse si desinteresate, (tuti striga: asi este! Bravo!).

Si de la ce lucru mare si nationalu lipsira vr'una óra intrigele si calomniele? le trecu acele cu vederea; ma voiu se spunu una, care credu cá mane va se ésa in gazetele straine. „A! va se ne zica, vreti una Romania de la Carpati pana preste Balcani? Nu, nu, nu! ahtari vise incapu masi in capetele langede, Romania cari cunosce bine durerea sclaviei straine, nu cauta, nici are pre minte se aiba sclavi, se aiba popóre straine sub sclavia liei, Ma de alta parte éra nu va se póta se véda cu ocliu bunu popóre in Peninsula Balcanica, cari se vrea se aiba hilili liei sub sclavia lor! Departe de vise, Romania fara se apara drepturile istorice a Romanilor de dinaparte de Dunare are borge (datorie) se lucréza diua si nóptea tre inaintarea poporulu Romanescu de acolo si tre pas-trare caracterulu lui nationalu.

Lucrarea aista, credemu cá se uideésece (convine) vertosu bine (fórte bine) nu masi cu desvoltarea de una a alantor nationalitati Balcanice, ma si cu

acelu mare scopu, care lipsésece ce l'aiba in vedere carecido barbatu politicu: Turcu, Grecu, Bulgaru, Serbu, Montenegrén, care va de tuta inima se véda patria lui libera si independenta, cu scopulu, diu, se se face una omospandie a tutulor poporelor de la Balcani si Carpati. Aiste dise, bitisescu (vaminu) mica mea dare de séma, cá si cu 12 inainte, candu tut tre acelu scopu me adresam cátre Romani:

Ce are campulu di inghanesce
Si Pindulu tot di cartesce?
Ce are Romanulu di suschira?

Asi se intreba de cama multe dile inima politica a Macedo-Romanulu, si respunsu neca elu nescia se si da, nici de la altu nu avu.

Ma anili a etaliei ce banamu (trainu) spusera

De ce Campulu inghanesce
De ce Pindulu tot cartesce
De ce Romanulu tot suschira?

De ce? Sufletulu alui era plinu de vrea de doru fara numa (nume). Elu avea lipsa de frati vruti, (iubiti) cá una muma buna ce va feri se li desmierda.

Ma are elu frati elu care de multe etc., eta mare a Romanilor si apoi a Asanilor nu malu (n'a mai) altu ceva afara de sclavia si lungu martir? are elu frati.

„Care esci tine hiliu a piudului, care cari frati vruti?

Eu fu (hiu) Romanu!
Mine escu Romanu!

La aistu respunsu un echo simpaticu ungu valile carpatice la 1864, si intréga tíera lui Traian strigá: „Si eli sunt Romani!“

De la 1864 cunoscundu-li Romania, desclisu, cu tóte greutatile ce avea, scoli in multe parti de preste Balcani. Ma statulu nu póte se face aca ce lipsésece se se face. De acea, Domnili a mei se ne adunamu de averligá (injurul) societatiei enghenisimu (inauguramu) astadi si cu una cama inainte se implinimu acea ce incepumu la 1864, dandu la fratili a nostri di tute partile in vetiatura Romanésca, si aista se hiba cu dreptate si fratilie cátre alante natiuni, cari locuescu cu Noi cá societate cunoscuta putem se facemu multu prea multu, cá facemu parte de acelu poporu, a balada spune, cá Romanulu este multu cá frunza.

„Multi cá frunza se himu si noi cari formam aista societate, si atuncea, cum spune paramythulu masi cáte una mana de locu se aruncamu tu faia dusmanulu, va se analtiamu nu muntele Ciablanu (din Carpati) di tu paramythu, murulu de scaparu a venitorulu natiunilor Carpato-Balcanice: Statele unite in Orientul Earopeliei, (lunga aplaudaciuni).

Dupé aista cuventare, se alépsé canonismulu societatiei, la cari se unescu multi memóri noi.

A dóua siedintia se feace Dumineca 30 Septembrie 1879 cá se aléga membrili comitetulu societatiei.

Morlac'a 30 Martiu 1880.

Onorata Redactiune! In nru. 10 alu pretiníei „Gazete“ a aparutu una corespondintia dela Aghiesiu subscrisa de Gavril'a Monastirénu, docentele de acolo. De órace inse acést'a corespondintia contine multe mistificatiuni si neadevereri grosolane contra procedurii de investigatiune in cetiune de arondare a esmisulu comissariu consist. D. Anani'a Popu, Protopopu din Morlac'a pre la Comunele: Stanu Totelecu si Pretindulu mare. — Subscrisulu, care, cá acteante amu fostu luatu lénga d-lu Comissariu in dis'a afaceri prin urmare, cá martoru ocularu, sum in deplina cunoscintia de lucru, in interessulu adeverulu si pentru cá On. publicu cetitoriu se nu fia indusu in eróre a crede aceloru false asertiuni inainte de a fi fostu ascultata si partea atacata, me simtiu moralmente obligatu a rectificá starea lucrulu in urmátorele:

Pré V. Ord. Metrop. din Blasiu in scopulu arondare Protopopiateloru, stabilindu principiulu, cá unu Protopopiatu nu póte se consté din mai multu de 30 de parochii, nici mai putienu de 20, a ordonatu Protopopiloru colimitani cu scaunulu protopopescu alu Clusiuului, cá intruniti in una conferintia plenaria in Clusiu se elaboréze impreuna unu proiectu de arondare. Acésta conferintia a fostu convocata de M. On. protop. alu Clusiuului Gavrilu Popu; proiectulu demandatu s'a si elaboratu sub presidiulu D-niei Sale si cu deplinu seu consentimentu si apoi s'a asternutu la Ordinariatu, cá basa pentru conferinti'a generale tienuta in 1-4 Septembrie in Blasiu. In vertutea acestui proiectu din tra-

lalu Clusului comunei: Stan'a, Totelecu si Petrindulu mare s'au incorporatu la scaunulu protop. alu Almasiului; era comunei: Dretea, Ardeu'a si Z. Sancraiuulu la scaunulu protop. alu Morlacei. -- Vine acum'a intrebarea: cumu a fostu resolvatu acestu proiectu in conferinti'a gen. din 1-3 Sept. ? Asia: ca, aflandu-se din tote punctele de vedere pre aplinu corespondietoriu, s'a acceptatu in intregulu seu.

D-lu Protopopu din Clusiu G. Popu nemultumitu cu acest'a opera de arondare, precum sciu din isvoru securu, a miscatu tote petrele la Pr. V. Ord. rogandu'lu, ca pentru persón'a D-niei Sale se binevoiesca a face esceptiune dela regula si adeca se i se lase vechiulu protopopiatu ne alteratu si in mediuline, ce le a avutu pèna acumu. Séu deca asta nu s'ar' poté, se fia recompensatu cu alte parochii in protopopiatele vicinale spre es. cu Jocurile. -- Si deca acesta nu s'ar' poté, pentru ca vedi dómne prin per-larea comuneloru i se face multa dauna si i se aduce in mare stremtóre insási subsistintia -- se i se acóde unu alplinu corespondietoriu cu perdulele parochii din fondurile locului. Dér' repetiteloru sale cereri din partea Pré V. Ord. in acést'a cestiune nu li s'a datu locu. Dupace a per-lu lupt'a pe acésta cale, trebuia inventatu unu nou planu de o nóua stratagemá si alte arme mai corespondietórie.

In una din dilele lui Decembre an. es. d-lu protopopu A. Popu primesce dela Pré V. Ord. un'a suplica scrisa atatu de càtra preoti càtu si de càtra mai multi ómeni din comunei: Stan'a, Totelecu si Petrindulu mare, de contienutu cumcá acelea comune odata cu capulu nu voru, ca se fia incorporate la protop. Almasiului, protestandu si amenintiandu tu tote relele chiaru si cu desunirea; dimpreuna, cu una ordonatiune, ca esindu la faci'a locului sa 'si iè informatiuni exacte si conscientiose dela poporeni si preotii amentiteloru comune: pentru ce na voiescu ei nicidecumu a fi anexati la protop. Almasiului? In cine e caus'a principale a reniten-tai? Descinsu d-lu comissariu A. Popu la faci'a locului si facédu intrebare la poporulu adunatu de atins'a suplica, precumu si despre aceea, ca ce scaunu protopopescu le-ar' conveni mai bine? Spre mare mirare a primitu respunsulu, cumcá densii nu au nici un'a cunoscentia de acést'a suplica cu voi'a si sciinti'a loru nu s'a facutu; densii dorescu, ca se apartiena la protop. Almasiului, care e in nemediulocita apropiare de ei, manifestandu-si totudeodata si indignatiunea loru asupra aceluia, care in numele loru a compusu si as-sernatu la Pré V. Ord. acea suplica. Fura intrebati apoi preotii Ioanu Hornea, Ioanu Manu si docentele Ioanu Ciupe, carii toti au luat parte la subscrierea ómeniloru. Au res-punsu, cumcá suplic'a o a adusu compusa docentele din A-ghiresiu G. Manastirénu din incredintiarea d-lui protopopu din Clusiu G. Popu, pentru ca se o subscria càtu s'ar poté ai multi ómeni din comune. D-loru apoi dându credie-mentu d-telui G. Manastireanu, ca cliente alu d-lui Proto-popu, nepresupunédu nici cea mai mica insielatiune, au sub-scriu atatu densii càtu si alti mai multi ómeni din pomenitele comune, de si nu au fostu presenti, si de si D-loru nu aveau nici o imputernicire.

Intrebatu dupa aceea G. M. dtele din Aghiresiu, ca cine a autorisatu, se compuna suplic'a si se o pórté prin co-mune pentru a castigá la ea subscrieri? A respunsu cumcá nimenea, ci numai vechi'a cunoscentia ce a avutu cu preotii la indemnatu. D-lu comissariu apoi ordinandu confronta-rea, martorii preoti I. H. I. M. si docentele I. C. va spusu la faci'a lui G. M., cumcá densulu de nimenea autorisatu, chiaru ca din seniu numai le-a picatu pe capu cu acea suplica compusa gata; si incredintiandu-i, cumcá l'a esmisu d-lu protop. G. P. fara nici unu scrupulu au subscriu avédu in vedere inalt'a s'a positiune si crediendu, ca 'ia sci se-i dá valóre scopului ce si l'a prefíptu. La ce G. M. vedi en-tin-se infrantu prin poternicile argumente ale martoriloru, fara sperare de a le poté restórna a intrebatu de d-lu comis-sariu de ar' mai avé ceva de reflectatu la fasiunile martori-loru? Picatu in óresi careva apathia si descuragiatu -- miccandu din umere -- a respunsu: „cumcá nu mai are ni-micu“.

Eta On. publicu cetitoriu espusá fidelu si obiectivu pro-ponédu de investigatiune a D-lui comisariu „A. P.“ in cauza de cestiune. -- Prin urmare totu ce cade afara din cadrulu acestei espuneri: ca Dlu comisariu a venitu la „Stana“ ma-niatu focu asupra pretiloru si asupra poporului, pentru ca a cutediatu a resculá in contra Metrop. pre ómeni, i-a a-menintiatu cu glóba, ér' pre preoti, ca 'si voru pierde ad-jutulu. Preotulu din Totelecu „I. M.“ de frica a negatu in urma si aceea, ca nu scie scrie. Dlu comissariu a strigatu in gura mare, ca unu invetiatoriu nu-i domnu, ci numai unu ducalu, etc. Tote aceste asertiuni din atins'a corespondintia din Aghiresiu le dechiaru de fántásmagorii, mistificatiuni si scurnituri malitiose in adinsu puse in gur'a dlui Comissariu cu scopu invederatu de a-lu compromite in antea mai mari-loru eei si a publicului cetitoriu.

Dlu comissariu „A. P.“ nepredominatu de altu inte-ressu decatu de acela, de a eruá adevéruulu in acést'a cauza a astufellu a satisfice incredintiarei, ce i s'a datu din par-tea mai mariloru, ohiamarea de comissariu investigatoriu si-a implini'to cu sange rece si cu o blandetia esemplará, si despre aceea, ca n'a fortiatu fasiunile mártoriloru, ci l'a la-

satu pre fiacare se fasiozeze dupa conscienti'a si sciinti'a s'a, 'tia datu si Dtale frate „M.“ destulu de eclatantá proba prin aceea, ca vediendu-te mistificandu ti'a acordatu dreptulu, ca singuru se 'ti concepi si induci la protocolu cu propria-ti mana respunsulu. Natur'a lucrului inse l'a facutu sa-ti puna intrebări ca acestea: De vreme ce afirmi cumca ne autori-satu de nimenea si chiaru numai din propriulu indemn u ai adusu spre subscriere suplic'a spune ce interesu te a facutu s'o faci acést'a? Nimenea nu te'a rogatu, nimenea nu 'ti-a platitu, preotii toti sciu scrie ba mai sciu si altii de prin pregiuru, carii aru fi fostu in stare a compune o suplicá deca se simtiea necesitateea ei? Mai incolo cestiunea arondarei cade in resortulu pretiloru si nu a docentiloru. -- Dta, ca docentele trebuia se intrebuintiadi órele prescise de inveti-amentu la predarea instructiunei in comuna-ti si nu in a co-linda satele. -- Dicu, tote acestea intrebări inca nu probéza de locu, ca dlu comissariu s'a facutu focu de mania si 'si-ar' fi fostu pierdutu cumpetulu. --

Da! dlu comissariu s'a indoitu -- si in butulu cores-pondentiei esite sub numele Dtale -- se mai indoiesce chiaru si astadi, cumcá d'ta ai fi autorulu acelei suplice si acést'a nu pentru ingeniozele idei si argumente, ce nu contiene a- ceea suplicá, ci puru si simplu pentru cuventulu si ratiunile desfasiurate. --

De aceea, frate „Manastirene“, concede-mi cá si eu se me pociu indoí alaturea cu dlu comissariu despre aceea, ca d'ta ai fi autorulu atatu alu suplicei, càtu si alu corespun-dintiei dela „Aghiresiu“, la care se referesce acestu respunsu alu meu si se mai credu neconturbatu, ca d-ta ai fostu si mai esci inca numai unu instrumentu in mánile altuía.

I o a c h i m u L u c a c i u .
Docente dipl. in Morlac'a.

Pentru Romanii inundati din Transilvani'a si Ungari'a.

21. Prin D-lu primariu comunale din comun'a Nosifalau, Mihalle Botta 2 fl. 22. Prin Domnulu primariu comunale din comun'a Runcu, Floriu Ze-greanu 1 fl. 90 cr. 23. Prin D-lu preotu Grigore Popu dela comun'a Telciu 7 fl. 24. Prin D-lu preotu Grigoriu Boca dela comun'a Rusimunti 5 fl. 25. Societatea de pastrare din Naseudu „Aurora“ 10 fl.

26. Prin D-lu preotu Iacobu Siteritia dela co-mun'a Magura 4 fl. preotulu Iacobu Siteritia 1 fl. Sum'a 5 fl.

27. Prin d. Preotu Ilarion Filipoiu din co-mun'a Rodna nóua:

Preotulu Ilarion Filipoiu 2 fl. Invatiatorulu Cosma Cotulu 1 fl. Economulu Filipu Mateiu 60 cr. Avramu Po-pirtiacu 50 cr. Grigore Const. Grapini 50 cr. Tanase San-georzanu 30 cr. Trofimu Domide 50 cr. Leonu Anca 30 cr. Stefanu Pomohaci 50 cr. Filipu Cotulu 30 cr. Ciforu Cicsia 30 cr. Stefanu Scripetiu 50 cr. Iuon Nis-toru 30 cr. Lucá Caileanu 40 cr. Andron flamendu 20 cr. Iuon Bojacu 10 cr. Maftai Timitiu 20 cr. Filipu Iuganu 40 cr. Stefan Domide 40 cr. Georgiu Grig. Const. Gra-misi 1 fl. Miron Sasu 1 fl. Clementu Domide 1 fl. Fi-lipu Scripetiu 20 cr. Iuon Cotulu 1 fl. Luca Olariu 1 fl. Iuon Ift. Grapini 20 cr. Stefanu Filipoiu 20 cr. Iuon Domide 40 cr. Vasele Siubrea 40 cr. Tanase Marti 10 cr. Vasile Aculu 20 cr. Petrea Juganu 20 cr. Toader Const. Grasini 20 cr. Antoniu S. Cif. Cotulu 20 cr. Nechita Sasu 20 cr. Antoniu Olariu 40 cr. Mihaila Olariu 40 cr. Domide Iuganu 1 fl. Partene Dare Grapini 20 cr. Basiliu Leontiu Popu 20 cr., cu totulu 19 fl. 20 cr.

28. Prin d-lu Primariu Iosifu Mihailasiu dela urmatorii Domni din Naseudu:

Carl Peters 1 fl. Octavianu Baritiu 1 fl. Leon Pa-velea 1 fl. Basiliu Muresianu 50 cr. Dr. Pavelu Tanco 1 fl. Maximu Popu 1 fl. Richter 50 cr. Nicolae Rusu 1 fl. Samson Martianu 50 cr. Carl Stanyak 30 cr. Dr. Iuonu Malai 1 fl. Leonu Piciu 1 fl. Iuonu Purceille 50 cr. Antonia Popu 20 cr. Kráutner Carl 10 cr. Alesan-dru Siotropa 2 fl. Iosifu Zóhrer 20 cr. Ioanu Wagner 50 cr. Ioanu Goldschmidt 1 fl. Friedrich Goldschmidt 1 fl. Nicolae Toaderu Antonu 1 fl. Schwarz Marcus 10 cr. Carl. Schottl 20 cr. Iacobu Popu 20 cr. Ioanu Nascuti 20 cr. Valeria Popu 50 cr. Vasile Suteu 50 cr. Maximilianu Budurlian 10 cr. Grigoriu Moisilu 1 fl. Dr. Constantinu Moisilu 1 fl. Iac-obu Pradanu 40 cr. Vasile Popu 1 fl. Vasile Popitianu 2 fl. Gevurtz Gedaille 20 cr. Florianu Motiocu 20 cr. Toaderu Rotariu 20 cr. Gavriila Scridonu 1 fl. Florianu Porcieru 60 cr. Elia Burduhosu 1 fl. Carl Sztatmari 40 cr. Toaderu Ionascu 10 cr. Ioachim Muresianu 1 fl. Vinzenz Petrofski 10 cr. Ester Luchi 20 cr. Andreiu Mazanecu 50 cr. Petru Tanco 1 fl. Iuonu Bucsia 10 cr. Flore Maximu 20 cr. Vasile Petri 1 fl. Beniaminu Hangea 1 fl. Gavriile Verticiu 1 fl. Iosifu B. Hangea 40 cr. Tanase Chitu 20 cr. Iacobu Ilesiu 1 fl. Grigoriu Granciu 10 cr. Ioanu Tanco 1 fl. Dr. Stefanu Popu 1 fl. Aronu Nuss-bácher 20 cr. Iacobu Gill 20 cr. Moses Rosenfeld 10 cr.

Paul Brauts 10 cr. Bura Apfel 10 cr. Simionu Apfel 10 cr. Nathan Berl 10 cr. Stefanu Ambrus 10 cr. Iac-obu Bichigeanu 10 cr. Iacobu Lenobl 10 cr. Maftai Timoftei 20 cr. Toaderu Rulianu 20 cr. Mendl Schieber Iacobu Popu 20 cr. George Fogorosianu 5 cr. Iuonu Mu-resianu 50 cr. Eisig Brecher 10 cr. Leib Löwinger 10 cr. Heinrich Raupenstrauch 1 fl. Isacu Nescentiu 20 cr. Ioanu Lazaru 60 cr. Iacobu Muresianu 1 fl. Gabriele Reisser 10 cr. Alexe Ionascu 20 cr. Simeone Catargiu 10 cr. Ge-orgiu Ventila 1 fl. 50 cr. Sum'a 44 fl. 45 cr. In totale déra sum'a 284 fl. 66 cr. v. a.

La iniciativ'a d-lui D i a m a n d i I. M a - n o l e au mai incursu dela domni Th. I o a n u & G. I o n e s c u din P l o e s c i sum'a de 100 de franci.

Din Valingu (Ferenczfalva) au incursu pentru Romanii inundati dela d-lu I l i e B a l a n e s c u preotu 1 fl. si dela d-lu I o a n u P o p e s c u , invetiatoriu romanu 1 fl. v. a. Sum'a 2 fl.

Bait'a (Mosóbánya) 11 Aprile 1880.

Onorata Redactiune. Ajungédu si pe aici ti-petele confratiloru mei romani din Transilvani'a si Ungari'a daunati prin esundarile din anulu 1879 Decembre 4-5, amu onóre a succurge si eu spre alinarea nenorocitoru confrati cu mic'a sumulitia collectata dela urmatorii Domni si Dómne, rogandu-ve, se binevoliti a-o inmaná la loculu competentu spre impartire intre acei nenorociti:

List'a contribuiriloru:

Maria Popu nasc. Francu 3 fl. v. a. Alesandru Dragomiru 1 fl. Teodoru Nichit'a 1 fl. Elen'a Vas-vári 50 cr. Ioanu Simocu 1 fl. Aureli'a Marcu 50 cr. Clara Nilvanu 1 fl. Vasiliu Dragosiu 1 fl. Paulu Anca 50 cr. Unu romanu 1 fl. Ioanu Marcu 50 cr. Elen'a Popu 20 cr. Alesandru Popu 2 fl. Alesandru Silbermann 20 cr. Ana Crisiu 50 cr. Ioanu Pogacesiu 10 cr. Sum'a totala 14 á. v. a. Primiti s. c. l.

Maria Popu nasc. Francu.

Pèna acuma au incursu la Redactiunea „Ga-zetei Transilvaniei“ in totalu 2256 fl. 68 cr., franci 16,873 50 cent. si 100 mârce germane.

(Va urmá.)

D i v e r s e .

[D r. A u r e l M u r e s i a n u ,] redactorulu fóiei nóstre, a plecatu luni in 7/19 Aprile dim-preuna cu dlu N. Th. C i u r c u , comerciantu, ca tramisi ai „Comitetulu pentru Romanii inundati din T r a n s i l v a n i a s i U n g a r i ' a , instituitu aci in Brasiovu, pentru a impartí prin tienuturile atinse de inundatiune maranimosele contribui-ri in-curse la acestu comitetu. Dorimu, ca nobil'a mis-siune, ce 'si-au luat'o asupra-'si cu atat'a abnega-tiune acésti on. domni, sa-le fia càtu se póte mai usióra D-loru potu fi siguri, ca nefericitele familii, la a caroru mangaere voru fi contribuitu, isi voru aduce aminte intotudeauna cu respectu si recunos-cintia de nobil'a dd-loru fapta!

[F o c u .] Dumineca in 18/6 Aprile pre la 6^{1/2} óre dupa prandiu pedurea, ce acopere majes-tós'a colina (numita Temp'a), ce dominéza orasiulu din partea sudica, erá aprópe sa devina prad'a unui focu pusu in adinsu de nisce ómeni reu voitóri. Foculu a inceputu de-odata a-se radica in patru colóne din josulu colinei càtra verfu. Pompierii din locu ajutati de o compania de militari abia 'lu putura stinge pena pe la 10 óre séra. . . Pre langa tote cercetarile facute pèna aci nu s'au po-tutu descoperi inca adevératii faptuitori ai acestui actu vandalicu.

A dou'a di luui pre la 2 óre dupa prandiu is-bucni de nou foculu . . . de astadata inse a po-tutu fi stinsu mai iute.

[D i n B u c o v i n ' a ,] ni-se comunica scirea, ca Prea Santi'a S'a Metropolitulu Dr. M o r a r i u A n d r i e v i c i a fostu primitu in 8 Aprile de càtra M. S'a Imperatulu in audientia. In 12 A-prile P. S. S. depuse juramentulu inaintea M. Sale si apoi petrecu M. S'a timpu mai indelungatu cu P. S. S. Dlu Metropolitu alu Bucovinei. Cá con-ducétoriu alu consistoriulu in timpulu absentiei P. S. Sale d-lui Metropolitu a fostu numitu Prea Cuviosi'a S'a D-lu archimandritu Arcadiu C i u - p e r c o v i c i .

[S o c i e t a t e a d e c u l t u r a M a c e - d o - R o m a n a .] In carner'a Romaniei s'a vo-tatu cu majoritate de 62 de voturi contra unuia proiectulu de lege, prin care S o c i e t a t e a

de cultura Macedo-Romane cu re-sediinta in Bucuresti se declara de persoana juridica cu toate drepturile, ce legile civile recunosc unora asemenea persoane morale.

[Statu' a lui Stefanu celu Mare.] Diurnalele din Iasi ne spun, ca au sosit acolo statuele-modelu ale d-lui Erémiet, sculptoru din Parisu, dupa care are sa fie facuta statu'a ecuestra a lui Stefanu celu Mare.

[Vinurile straine in Romania.] Cetim in „Revista Scientifica“: Importatiunea vinurilor de proveninta ungara la noi in tara creste pe tota ziua. Vinurile unguresci nu numai ca s'au introdus in orasie, der' au inceput sa fie consumate si prin sate. Ca se introduc in tara vinuri unguresci, nu trebuie se ne miram, de orace faptulul acest'a este o consecinta logica a tarifelor noastre. Aceea ce inse ne pune pe ganduri este, ca se aduce vinuri falsificate, dupa cumu s'a constatat de catre medicii din capitala. Acest'a este atatu de adeveratu in catu mai multi dintre comerciantii de vinuri nu mai cumpara vinuri unguresci, fiindu-ca nu le mai pota desface. In totu casulu guvernulu este datoriu se id mesuri de controlu, dupa cumu se face in toate partile lumii. Noi amu cerutu neincetatu infiintarea unui birou de analiza; inse, pana astadi nu s'a datu nici o satisfacere acestei drepte cereri. Pana astadi ne ingrigeamu de concurenti'a vinurilor unguresci; acumu se pregatescu a intra in lupta si vinurile de proveninta italiana. Catiua comissionari de comereciu alerga prin case cu prob'a de Vinuri din Italia, si staruiescu a-si face clienti. Lucrulu este firescu: Cu o taca de 5 la suta asupra valorii vinului, taca nevinovata, ori si cine pote se concureze cu vinurile noastre. Inca cativa ani de asemenea regimu, si in lipsa de ori-ce mesuri, noi podgoreni vom fi siliti se lasamu vile se se paraginésca. Nu dora ca n'amu pute tiené peptu concurentiei straine, candu concurenti'a ar' fi leala, inse noi n'amu invetiatu si nici voimu se invatiamu a fabrica vinu, amestecandu buti cu apa cu cateva vedre de spiritu si alte ingredientie insielatorie. Se luamu aminte, caci pe neseminte ne va scapa din mana un'a din ramurile cele mai banose ale agriculturii, productiunea viiloru. S'a mai vediutu lucruri de felulu acest'a si in alte tieri; prin urmare se nu ni se para straniu, ca se pote intempla si la noi.

[Curiositatile naturei.] Estragemu din Cartea contelui d'Ursel, Sud-Amerique, urmatoarele notitie: In Brasilia, regnulu vegetalul presinta subiecte forte interesante pentru ochiulu scrutatoru alu filosofulu naturei.

„Astfelu o planta, care se nutresce cu insecte si o insecta, care devine planta nu sunt nescie fenomene, care s'ar' pote observa pretutindeni.

„Cea d'antaiu planta este unu arbustu, a carei flore joca rolulu de prinditoare de musce; indata ce musca s'a asediatu pe flore, caliciulu sensitiv si flamandei plante se inchide asupra victimei si nu se redeschide de catu dupa ce planta s'i-a mistuitu prad'a; numele sciintificu alu acestei plante e *arnivore* este *nepenthes phyllaphora*. Nu departe de locurile, unde cresc aceste specimene insectivore, se gasesce insect'a, care devine planta. Acesta insecta semana cu o larva mare, alu carei corpu inse este articulatu si forte tare pe din afara. Candu insect'a simte apropiandu-se momentulu mortiei sale, ea se vera in pamentu la o adunecime de cativa centimetrii. Acolo in momentulu seu, acestu ciudatu coleopteru more si incoltiesce. Amu vediutu, am avut'o chiaru in maini inainte de a-si fi perdatu cu totulu form'a s'a primitiva: ca si Dafne din fabula, picioarele acestei plante incepuera a incolti. Incetulu cu incetulu ea se maresce si devine tubercula, asemenandu-se cu cartofulu, der' pastrandu-si conformatiunea primitiva. Dupa aceea, cotorulu se desvolta, plant'a apare ochiulu si in timpulu primaverii se gatesce cu nisce admirabile flori albastre. Acestu fenomenu alu naturei, care pote, ca ar' resolve unele probleme biologice, este pana acumu forte puçinu studeatu. Urmatoarea cestiune se presinta spiritulu numai de catu: Ce incoltiesce? insect'a in realitate? seu nescareva semintie de plante, pe cari insect'a le manca mai inainte de a muri?

Marturisescu, ca nu amu potutu lumina acestu faptu, si, din nenorocire, martori dilnici ai unui atatu de bisaru jocu alu naturei nu mi-au potutu da nici cea mai mica explicatiune.

Pentru ochiulu liniscitu si contemplativu alu poporulu acea planta este o planta ca toate acelea ce creste pe pamentulu fertiu alu Brasiliiei. F. R.

[O se antidiuviane], s'au aflatu cu ocaziunea punerii unui fundamentu in Mehadia intr'o pescera necunoscuta pana acumu, a careia adunecime se dice a fi aproape 150 de stangini.

[Voluntari honvedii.] In 12 aleluni c. s'a tienutu sub presidiulu imperatulu o conferintia comuna, in care s'a statoritu tectulu definitivu alu proiectulu de lege militare. B. Cor. ne spune, ca una dintre cele mai de capetenia dispositiuni ale acestui proiectu de lege este aceea: ca de aci inainte sunt indatorati a veni la sorte si aceia, cari au dreptulu la servitiulu voluntariu de unu anu, si ca pre viitoriu acestia nu intra exclusivu numai in armat'a comuna, ci dupa sorte intr'a seu in armat'a comuna seu la honvedime. Conditiiunile relative la servitiulu voluntariu de unu anu remanu totu cele din trecutu.

[Episcopulu si brigantii.] „Corr. pol.“ i-se scrie din Saloncu urmatoarele: Pana acumu n'a successu inca autoritatiloru noastre se puna capetu brigantagiulu, care incepe a lua in Macedonia dimensiuni totu mai mari. Ceea ce pana acumu n'a potutu succede autoritatiloru politice si mirene, au luat asuprasi acuma autoritatile bisericesci. Episcopulu grecescu din Critosu, rogatu de locuitorii terrorisati se duse la Catterin'a, de unde a inviatu pe domni brigantii la o intalnire, cu deosebire, ca se elibereze nisce locuitori din satulu Dranista, ce se aflau in captivitate la brigandi. La acesta intalnire venira 11 siefi ai bandeii de brigandi, ce se dice, ca consta din 190 de membri. Eliberarea prizonieriloru din Dranista s'a obtienutu cu 300 de lire platite in bani gata si 500 de lire intr'unu banu subscrisu de P. S. D. Episcopu. Dupa acest'a Episcopulu se puse a-si indeplini a dou'a parte a misiunii, ce singuru s'i-a impus'o, adeca incep'u pertractarile pentru eventuala supunere a brigantilotu. Aceste pertractari incepuera prin o liturghia solemnă, in urm'a, careia d. Episcopu adresa domniloru brigantii o litania bine semtita, in care invita pe acesti „cinstiti“ supusi ai Sultanulu se parasésca calea vitiului si a faradelegiloru, pe care au apucatu, si se se intorca érasu la calea virtutii. . . Dupa finirea liturghiei banditii dadura Episcopulu unu prandiu. In decursulu acestuia domni banditii s'espusera conditiunile, sub cari sunt gata a-se supune. Cea mai originale din aceste conditiuni este de siguru urmatoari'a: Guvernulu turcescu primesce pe conducetorii brigantiloru in servitiulu seu. Ei voru provede sub numirea de „Kir-Serdari“ servitiulu politiei in districtele Verri si Catterina dela Lithon pana la Kara-Asmark dimpreuna cu Colindros si tienutulu seu. Domni brigantii garantéza de siguranti'a publica si voru despagubi pe toti aceia, cari ar' fi jafuitu in aceste districte. Aceste conditiuni fura inmanuate d-lui Episcopu, ca prin Em. S'a Miropolitulu din Saloncu se le faca a ajunge la guvernatorulu generalu alu vilaetulu.

[Din palatulu de érna alu Tiarulu i.] „N. fr. Presse“ primesce urmatoarea notitia interesanta: Se scie, ca generalulu Gurco, pe candu era guvernatoriu alu Petersburgulu, avea facultatea de a intra neanuniatu la imperatulu, oricandu ar' fi voitu. Odata se presentă, ca de obicei in palatu, pentru ca se mérga la apartamentele imperatulu. Ajungendu la usi'a odaii, unde se află tiarulu, paditoriulu de la usia nu-lu lasa se intre mai nainte de a-lu anuntia. „N'am trebuintia sa mai fi anuntiatu“ replică guvernatorulu cu unu tonu bruscu. Paditoriulu inse, asupra caruia intrég'a aparintia a guvernatorulu si cu deosebire vocea lui schimbata facuse o impresiune deosebita refusa cu atatu mai vertosu a-lu lasa se intre mai inainte de a fi anuntiatu. In cele din urma generalulu se invoi se fia anuntiatu. Paditoriulu anuntia imperatulu visit'a guvernatorulu, totdeodata ei descoperi si motivele, cari l'au indemnatu a nu-lu lasa se intre fara de a-lu anuntia mai inainte. Imperatulu se puse numai decatu la mas'a s'a de lucru, unde se află si unu telegrafu, care stă in legatura cu cas'a lui Gurco. „Unde este Gurco?“ fu intrebarea telegrafica. „Este inca acasa“, suna respunsulu. Era invederatu acumu, ca Gurco, care asteptă afara, era unu Gurco falsu; fu prinsu numai decatu si indata esi la lumina; ca falsulu Gurco, era unu membru alu acelei terribile conjuratiuni, care pe lunga toate incercarile, ce nu-i au successu, totusi este inca decisa a continua lupt'a pana la cea din urma picatura de sange. Acest'a reusise a-se travesti de minune. . . Acestu incidentu ne arata in deajunsu, catu de nesiguru este Tiarulu in palatulu seu chiaru.

[Ratecirile lui Odysseu] poema epico-traditionaria in 15 canturi dupa Homeru, traduse in verturi de Sim. P. Simonu studeentu gimnasialu. Pretiulu 50 cr. v. a. Se afla la tipografi'a seminariulu gr. cat. in Blasiu.

[Necrologu.] Mari'a Hatosu ca socia, Clemente Hossu ca fiu, Ioanu Hossu preotu g. c. ca frate, Alesandru Hossu preotu, ca nepotu, Maria Hossu mar. Antoniu Nemesiu pretés'a ca nepota, Florianu Hatosu diurnistu ca afine si in numele numerosiloru consangeni, cu intristare anuncia, cumca Clemente Hossu, fostu jude singulariu in Olpretu, proprietariu si membru ordinariu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu in 7 Aprile st. n. a. c., in etate de 70 de ani, a repausatu in Glodu, unde in 9 l. c. s'a si astrucatu dupa ritulu gr. c., asistandu unu publicu numerosu. — A fostu unu romanu adeveratu, jude dreptu si omu poporalu si filantropicu. Fia-i tierina usiora si amentirea esterna! Petru Muresianu Streganulu.

[„Apollo.“] Numerulu pentru luna lui Aprile alu brosierei periodice musicale „Apollo“, ce apare in Budapesta sub redactiunea d-lui D. Victor Fellegi, contine urmatoarele: 1. „Musica de incoronare unguresca“ de Iohann Palotay. — 2. „Stell' dich ein“, polca mazurca de Josef Kiss. — 3. „Fecském Fecském“, cantecu poporalu transcristu de Géza Allaga. — 4. „Nocturna“ pentru piano d. Josef Magurányi. — 5. „Sirva jón a magyarnóta villágra, canteculu si tectulu de Iohann Arany, music'a de Aladár Lúhász.

Cu 1 Aprile st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai Gazei nostre, alu caroru abonamentu a espiratu cu 31 Martiu st. v. 1880, se binevoiesca a si-lu reinoi *de cu vreme*, pentru ca diuariulu se li se pote tramite regulatu. De la 1 Aprile st. v. incolo diuariulu se va tramite numai acelor domni, cari au binevoitu a-si reinnoi abonamentulu.

Domni noi abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aproape* de loculu, unde locuiescu.

Pretiulu abonamentulu la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Braslovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Anunçiu.

Localulu de pravalia din strad'a teatrulu Nr. 95 este de inchiriatu dela St. Mihaiu incolo.

Informatiuni mai de aproape se potu capeta la redactiune.

Indreptariu: In corespondinti'a din Selagiu Nr. 25 alu Gazetei aliniatulu alu doile, sirulu 5, cetesce in locu de vupasatiune: supusatiune. Aliniatulu 3, seria a 4, in locu de „informatu“: reu informatu; aliniatulu 4, seria 3 in locu de „concedu“: cetesce: „concedu“; seria 11 cetesce „adeveratu“: seria a 14 cetesce: „tribunalu“. Alineatulu 5 sub a) in locu de „probarea“ „portarea“, sub b) seria 4 in locu de „servitiulu seu“: cesco „cu atata severitate“, seria 8 in locu de „petotiesci“, „preotiesci“, in punct. 6, seria 8, in locu de „aprinca“, „aprinca“.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 20 Aprile st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	72.90	Oblig. rurali ungare . . .	92.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	73.30	„ „ Banat-Timis . . .	91.75
Losurile din 1860 . . .	130.25	„ „ transilvane . . .	92.80
Actiunile bançei nation. 837.—		„ „ croato-slav . . .	93.—
„ instit. de credita 279.50		Argintulu in marfuri . . .	—
Londr'a, 3 luni . . .	119.05	Galbini imperatesci . . .	5.63
		Napoleond'ori . . .	9.47 1/2
		Marci 100 imp. germ. . .	58.55

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gótt si fiu Henriou.